

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ЗЕМЯ, ВЪЗДУХ, ОГЪН И ВОДА

Превод от английски: Рени Димитрова, Росен Димитров, 1996

chitanka.info

На нито един космически кораб радиото не работеше както трябва и това на Джим Рейдъл на борда *Алгонкин* не правеше изключение. Джим се опитваше да разговаря с управление „Електрик“ на Земята. Но връзката се разпаднаше и скоро пилотската кабина бе изпълнена с разни други гласове.

— *Не куки за катерене, бе!* — изръмжа радиото. — *Исках вафли с крем!*

— Това не е ли станцията на Марс? — попита някой.

— Не, говори Луната. Махай ми се от честотата.

— Че какво ще правя с три дузини куки?

— Закачи си ги на носа. Ало, Луна?

Рейдъл слуша известно време. Радиото му доставяше чувство на сигурност — пространството бе изпълнено с живи и енергични хора, които се тълпят върху планетите. Трябваше да си напомни, че целият този шум се вдига от не повече от петдесетина души, представляващи само пращинки в пространството около Земята.

Радиото ръмжа с различни статични шумотевици известно време, после започна да бръмчи. Рейдъл го превключи в режим на приемане и затегна коланите. *Алгонкин* се плъзгаше към заоблачената повърхност на Венера. Можеше да почете някоя книга или да подремне, докато корабът се приземи сам.

Имаше да върши две неща. Едното бе свързано с безпилотния кораб, който управление „Електрик“ бе изпратило преди пет години на Венера. В кораба имаше автоматично записващи уреди. Една от задачите на Рейдъл бе да върне тези уреди на Земята.

Алгонкин се насочи по спирала към студената, брулена от урагани ветрове повърхност на Венера, насочван автоматично от решетестата антена на корабния робот. Носът на космическия кораб стана тъмночервен, докато *Алгонкин* пресичаше гъстата атмосфера, намаляваше скоростта и се насочваше за кацане. Двигателите изпускаха реактивни струи, а около кораба танцуваше снежна вихрушка. Накрая той леко се спусна върху повърхността.

— Прекрасно кацане, бебчо — каза Рейдъл на кораба си. Той се освободи от коланите и превключи радиоконтакта към космическия си костюм. Уредите показваха, че безпилотният кораб се намира на около четири километра от мястото на кацане. Не беше чак толкова далеч, че

да си прави труд да взема със себе си провизии. Просто щеше да отиде дотам, да прибере уредите и да си тръгне за дома.

— Може и да успея да се върна за мача — каза той на глас. Прегледа за последно костюма и отвори първия изходен люк.

Космическият костюм беше втората и най-важна задача на Рейдъл.

Човечеството искаше да полети. В космически мащаб то едва се беше родило. Но вчерашният пещерен човек, превърнал се в звезден мечтател, вече напускаше Земята. Едва вчера човекът бе гол, мъчително нежен и безнадеждно безпомощен. Днес обаче, обвит в стомана, движен от нажежени двигатели, той бе достигнал Луната, Марс и Венера.

Космическите костюми бяха една брънка в технологичната верига, която обгръщаше планетите.

Прототипите на костюма, който носеше Рейдъл, бяха преминали всякакви изпитания, каквито можеха да измислят в лабораториите. Бяха издържали. А сега костюмът преминаваше последното си изпитание в реални условия.

— Стой си тук, бебчо — каза Рейдъл на кораба. Той излезе през последния люк и се смъкна по стълбата на *Алгонкин*, облечен в най-добрия и най-скъп космически костюм, който можеше да бъде произведен.

Рейдъл следваше радиокомпаса си, като се придвижваше леко по дебелия снежен килим. Много малка част от пейзажа наоколо се виждаше. Почти всичко се криеше в сивия здрач на Венера. Под краката му се виждаха тънки, гъвкави растения, които се виеха из снега. Това бяха единствените живи организми тук.

Той настрои радиото в костюма си, като се надяваше, че някой ще предаде резултатите от шампионата по баскетбол. Но хвана само края на прогнозата за времето от Марс.

Отново започна да вали сняг. Беше студено. Уредът на китката го показваше, но през костюма не проникваше хлад. И въпреки че атмосферата на Венера съдържаше кислород, не му се налагаше да я диша. Пластичният шлем го изолираше в тесен, изработен от човешка

ръка негов собствен свят. Вътре той не усещаше даже студения, остър вятър, който духаше силно насреца му.

Докато вървеше така, снегът се сгъсти. Той се обърна назад. Корабът му бе напълно скрит в сивия здрач, а напредването ставаше все по-трудно.

— Ако създадат тук колония, със сигурност няма да успеят да ме привлекат да се заселя! — каза си той. После си пусна повече кислород и продължи през виелицата.

След известно време хвана с радиото си намек за музика, но толкова слаба, че даже не беше сигурен дали я е чул. Продължи да се мъкне още два часа, като си тананикаше песента, която бе помислил, че чува. Намираще се на около два километра от кораба си. Мислеше за всичко друго, но не и за Венера.

Изведнъж падна в дълбок до коленете сняг.

Стана и се изтърси. Разбра, че от известно време се е движил сред снежна буря. Затворен в прекрасния си костюм, даже не я беше забелязал.

Но не виждаше причини за тревога. С костюма се чувстваше в абсолютна безопасност. Воят на вятъра едва-едва стигаше до ушите му. Ударите на виелицата завършваха безпомощно върху пластмасовия шлем, а звукът ѝ му напомняше за лек дъжд, чукащ върху ламаринен покрив.

Движеше се напред по коричката, която беше започнала да се образува върху дълбокия сняг.

През следващия час продължи да вали силно. Рейдъл забеляза, че бурята се бе засилила почти до ураганен вятър. Отгоре му и наоколо падаха снежни парцали и ставаше все по-студено.

Но нямаше намерение да се връща.

— По дяволите времето — каза той. — С този костюм нищо не може да ми се случи.

А после се плъзна и падна в преспа до кръста.

Изпъшка и се измъкна. Но следващата стъпка пак го накара да се изпързала по хлъзгавата кора.

Опита се да продължи, но снегът и хлъзгавата кора под него не му позволяваха да пристъпи.

Обаче Рейдъл не беше изплашен. Знаеше, че на Венера всъщност не съществуват опасности. Няма население, няма животни, няма

отровни растения. Само трябва да измине няколко километра по снега, облечен в най-модерния и ефикасен космически костюм.

Но ожадняваше. И като че ли изобщо не напредваше. Снегът вече стигаше до кръста му и ставаше все по-трудно да се измъква на повърхността, при това само за да направи още една стъпка. И въпреки това продължи да опитва през следващия половин час.

Спря. Видимостта му бе напълно блокирана от дебелината стена на падащия сняг, който се сипеше отгоре му от мрачното небе. За половин час не беше изминал и десетина метра.

Беше скован.

Междупланетната радиовръзка винаги си беше несигурна. Рейдъл май нямаше да успее да изпрати съобщение за себе си.

— Говори *Алгонкин* — предаде той. — Викам „Електрик“.

— Добре, разбрах ти намека. Идвам.

— Щях ли да те лъжа? Той си счупи ръката...

— И четири каси аспержи. Напиши отгоре името ми.

— Разбира се, че падаме свободно. И все пак той си счупи ръката.

— Говори *Алгонкин*...

— Хей, контролна, пусни ме, имам зелена тревога.

— Искам приоритет — извика Рейдъл. — Търся управление „Електрик“. Засипан съм от снега. Не мога да се върна в кораба. Какво да правя?

Радиото отвърна с пукане.

Рейдъл седна в снега да чака инструкции. Приемаше снеговалежа като наказание. Какво, да не би да е ескимос или нещо такова? Управление „Електрик“ го беше напъхало в тази работа. Нека те да го измъкнат.

Костюмът поддържаше постоянната си приятна топлина. Рейдъл успя да позабрави глада и жаждата си. И докато снежните парцали ставаха все по-големи, той подремна известно време.

Събуди се след няколко часа, по-жаден откогато и да било. Радиото само бръмчеше. Рейдъл разбра, че трябва сам да си помогне. Ако не се върнеше в кораба си скоро, можеше да загуби сили и да не

успее да направи после нищо. Тогава прекрасните предпазни качества на костюма нямаше да му помогнат.

Той се изправи. Гърлото му бе пресъхнало от жажда и го дереше при преглъщане. Освен това съжаляваше, че не е взел със себе си провизии. Но как би могъл да знае, че ще му потрябват, след като имаше да измине само четири километра с този костюм?

Трябваше му средство за придвижване по тази хлъзгава коричка. Снегоходки. От какво ли се правеха снегоходките на Земята? Той коленичи и заразглежда едно от тънките растения, показващи се изпод снега. Това би свършило работа.

Опита се да откърши едно. Но то беше жилаво и мазно. Ръкавиците му се плъзнаха по него.

Ако имаше нож... Но нямаше причина да носи нож в космическия кораб. Беше безполезен като копие или куки за улов на риба.

Той отново дръпна растението, после смъкна ръкавиците си и претърси джобовете си за някакъв остър инструмент. Не намери нищо, с изключение на смачкан лист с „Планетарни правила за кацане на търговски кораби над 500 тона“. Пъхна го обратно в джоба.

Ръцете му вече бяха измръзнали. Той отново си сложи ръкавиците.

В този момент се сети. Дръпна предния цип на костюма и използва едната му назъбена страна като трион. Това щеше да свърши работа. Обаче вятърът духаше през отвора на костюма. Рейдъл усили отоплението и продължи да реже.

Докато отреже три растения, ципът се беше изтъпил. Трябвало е да използват по-твърда сплав за направата му, помисли си той. Отвори ципа на ръкава си и продължи да реже.

Накрая успя да събере достатъчно клонки от растенията. Опита се да затвори циповете, но установи, че са запълнени с нещо лепкаво и тресчици между зъбците. Рейдъл загърна краищата на костюма колкото можеше по-плътнo и настрои отоплението на максимум.

Сега трябваше да направи снегоходките. Растенията се огъваха лесно, но и се изправяха също толкова лесно. Нямаше с какво да ги завърже.

— Какво тъпанарско положение — каза на висок глас. Нямаше нито връв, нито канап, нито лента плат. Нищо.

— И какво да правя сега? — попита се той.

— Никога през живота си не съм виждал подобно посрещане — каза някой по радиото.

— Говори Алгонкин. Викам Земята — изрече прегракнало за хиляден път Рейдъл.

— Ало, Марс?

— Управление „Електрик“ вика Алгонкин...

— Може би е слънчевата корона. По-скоро изпускане на космически лъчи. Кой говори?

— Говори управление „Електрик“. Корабът ни се забави...

— Говори Алгонкин — извика Рейдъл.

— Рейдъл? Какво правиш? Ти не си изследовател и сега не е време за разходки. Вземай онези машинки и се връщай.

— Говори лунна станция номер две...

— Не се намесвай, Луна! — извика Рейдъл. — Слушайте, закъсал съм. Затънах. Затънах в снега. Трябват ми снегоходки. Снегоходки! Чувате ли ме?

Радиото изпука. Рейдъл се върна към проблема си със снегоходките.

Растенията трябваше да бъдат свързани. Единственият начин, за който се сещаше Рейдъл, беше да ги завърже със жиците от радиото си или от отоплението. Но кое да жертва?

Изборът беше труден. Радиото му трябваше. Но пък вече му беше студено въпреки непрекъснатата работа на отоплението. Ако го развалеше, щеше да остане само с изолацията на костюма си срещу студа на Венера.

Реши обаче, че радиото му трябва.

— ... Кажй й го. Става ли? — изрече рязко радиото. — А при следващото ми пътуване... — Звукът отново се загуби.

Рейдъл разбра, че не може да се раздели с радиото и с гласовете, които то носеше в самотния, цивилизован свят на космическия му костюм. Замаян, изморен и с горящо от жажда гърло, той чувстваше, че докато може да чува успокояващия механичен шум на радиото, няма да бъде сам.

Освен това, ако снегоходките не свършеха работа, без радиото, по което да повика помощ, наистина щеше да бъде загубен.

Бързо, за да не може да промени решението си, той изтръгна жиците на отоплението, свали ръкавиците си и започна работа. Не беше толкова просто, както си беше мислил. Едва виждаше, понеже пластмасовият му шлем се беше замъглил, след като отоплението не работеше. Възлите, с които връзваше плъзгащите се клонки, се развързваха. Той опита няколко по-сложни възела, но и те се развързваха. По принципа на опита и грешката най после откри един възел, който държеше.

Но даже и така растенията се измъкваха. Трябваше да ги потърка с ципа, за да станат по-грапави и да държат. Почти бе направил едната снегоходка, когато някакво замайване му попречи да работи. Трябваше да пийне нещо.

Той смъкна шлема и пъкна шепа сняг в устата си. Това малко навлажни гърлото му.

След като свали шлема, можеше и да вижда по-добре. Пръстите му бяха замръзнали и студът вече проникваше до костите. Но това не му пречеше. Всъщност даже като че ли му беше удобно. Установи, че много, ама много му се спи. Никога не се беше чувствал така.

Реши да дремне съвсем мъничко, а после да започне отново.

— Приоритет по спешност. Приоритет по спешност. Управление „Електрик“ вика *Алгонкин*. Обади се, *Алгонкин*. Какво става, *Алгонкин*?

— Снегоходки. Не мога да се върна на кораба — промърмори в просъница Рейдъл.

— Какво се е случило, Рейдъл? Механична повреда ли? Нещо с кораба ли се е случило?

— Корабът си е наред.

— Костюмът! Да не би костюмът да се е повредил?

— Не... — Рейдъл беше много сънлив. Не знаеше как да обясни какво се е случило, защото май и самият не разбираше. Кой знае как, той се беше отдалечил от цивилизацията свят и се бе върнал с милион години назад във времето, когато хората се бореха с елементите на живота. Само преди малко бе обвит от стомана и пръстите му бяха горещи. А сега лежеше на земята и трябваше да се бори със силите на огъня, въздуха и водата.

— Не мога да обясня. Само ме вземете оттук — каза Рейдъл. Изведнъж осъзна, че всъщност за човечеството нищо не се е променило. Може би пещерата бе малко по-голяма, но самият човек нито бе по-едър, нито по-умен, нито по-силен. А отвън бурята все така си беснееше и елементите побеждаваха.

Той се насили да се събуди и се изправи, сигурен, че е направил важно откритие. За първи път разбра, че се бори за живота си точно така, както милиарди хора са се борили още от зората на човечеството. И щяха да продължават да се борят, независимо колко хубави и здрави са космическите им кораби.

Той нямаше да умре. Поне нямаше да се даде лесно.

Трябваше да си запали огън веднага. В джоба на панталоните си имаше кибрит.

Рейдъл бързо съблече космическия си костюм, за да вземе кибрита, и застана в снега по риза. После си направи заслон в снега и издълба дупка към почвата. Нареди внимателно клонките и добави листовете от правилата за кацане. Допря до тях запалената клечка.

Ако не се запалят...

Но те се запалиха! Мазнината на клонките пламна изведнъж и те лумнаха, като стопиха снега около огъня.

Рейдъл напълни пластмасовия си шлем със сняг и го постави близо до огъня. Сега ще има и вода.

После се сгуши толкова близо до пламтящите клонки, че изгори ризата си. Но пламъците вече спаднаха. Той добави всичките останали клонки.

Не бяха достатъчно. Дори и с полузавършената снегоходка огънят щеше да гори още съвсем малко време.

— Знаеш ли какво ми каза тя? Наистина ли искаш да знаеш? Каза ми...

— Приоритет! Приоритет по спешност! Всички да млъкнат! Слушай, Рейдъл, говори управление „Електрик“. Един кораб излита от Луната към теб. Чуваш ли ме?

— Чувам. След колко време ще бъде тук? — попита Рейдъл.

— Не чуваш ли, Рейдъл? Добре ли си? Отговори, ако можеш.

— Чувам ви. Кога ще дойде корабът...

— Не те чуваме. Но смятаме, че си още жив. Корабът ще бъде там след около десет часа. Дръж се, Рейдъл.

Десет часа! А огънят му е почти загаснал. Рейдъл бързо започна да реже още растения. Но не можеше да ги събере достатъчно бързо, за да поддържа огъня.

Снегът в шлема му се беше стопил. Той изпи водата. Зарови се по-надълбоко. Зави се с костюма и легна близо до догарящия огън.

Десет часа!

Искаше да им каже, че костюмът е чудесен. Единственият проблем беше, че Венера го бе накарала да го свали.

Вятърът ревеше над главата му, спиран от заслона. Огънят почти загасна. Остана едно тънко пламъче. Рейдъл се огледа диво по белия пейзаж наоколо, за да намери нещо, каквото и да е, само да гори.

— Дръж се, приятел. Кацаме. Минахме го за седем часа и половина. Изгорихме всичкото гориво. Ще трябва да ни изпратят кораб с гориво, за да заредим. Но стигнахме.

В сивото небе на Венера цъфна ярък пламък и се насочи към тихите очертания на *Алгонкин*.

— Чуваш ли ни, момче? Жив ли си още? Почти кацнахме.

Корабът кацна върху опашните си стабилизатори на сто метра от *Алгонкин*. Трима мъже скочиха върху дълбокия сняг. Четвъртият хвърли долу няколко чифта снегоходки.

— Наистина е бил прав за тези снегоходки. Виждате ли?

Те се скупчиха заедно и погледнаха уреда върху китката на единия от мъжете.

— Радиото му още е включено. Нататък!

Тръгнаха по снега, като се блъскаха един друг в бързината. След около километър и половина вече се движеха по-бавно, но все още се ориентираха по стабилния радиосигнал.

Намериха Рейдъл свит до малък огън. Радиото лежеше на няколко метра от него, където явно го беше захвърлил. Той погледна към приближаващите се мъже и опита да се усмихне.

Видяха космическия му костюм наблизо, почти разкъсан. Рейдъл поддържаше огъня си с подплатата на най-добрия и най-скъп космически костюм, който човек някога бе измислял.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.